

Szombat-vasárnapi műszakokkal

Terven felül 150 millió tégl

A Tégla- és Cserépipari Tröszt gyárai mintegy 150 millió téglával tették meg az évi előirányzatukat. A többlet nagy részét a gyárak dolgozóinak szombat-vasárnapi munkája eredményezte. A termelés bővítését megalapozták műszaki fejlesztéssel és rugalmas munkaszervezéssel is. Így a hagyományos gyárak jól alkalmazkodtak az időjárás-hoz, s tavasszal a szokásosnál korábban kezdték meg, ősszel pedig néhány héttel később fejezték be — a fa-gyok beálltakor — a téglagyári idényt. Szervezett munkával, a terveknek megfelelően fejezték be 32 régi téglagyárban a legnehezebb fizikai munkát gépesítést, amely a munkaerőgondok jelentős enyhítésével segítette a termelés növelését. Az év utolsó negyedében lényegesen javult a magánlakás-építők téglalaatlása, sőt egyes körzetekben már túllépett a mutatókhoz.

A tröszt gyárai tetőcserépből több mint ötmilliót gyártottak a tervezett 100 millió fölül. Tovább növelték a nagyon keresett színes tetőcserepek termelését, bár ebből és a hagyományosból sem elégtették ki a

hazai igényeket, s jelentős importra volt szükség.

Az iparágban jelenleg 12 gyárban végeznek jelentős rekonstrukciót, s ebből nyolc üzem korszerűsítése fejeződik be a jövő évben, a hátralevő négy gyár pedig 1986-ban. Ez a tucatnyi gyár a keresett kisméretű téglalaatlátást növeli évi 70–80 millió darabban. Ennek egy része tehát már a jövő évben segíti a magánlakás-építők ellátását, ám továbbra is szükség lesz arra, hogy az iparág dolgozói szombat-vasárnapi munkával javítsák az ellátást, s számolni kell még importbeszerzéssel is. A jövő évben fejeződik be a Mátra Gázbetongyár építése, amelyvel évi 230 millió téglának megfelelő falazóelemhez jut az ország. Ez a fejlesztés és a téglagyári rekonstrukciók, tehát jövőre lényegesen enyhíti a téglalaatlátás feszültségét, 1986-ban pedig várhatóan létrejön a kereslet-kínálat egyensúlya. Újabb beruházások és egyéb fejlesztések javítják a tetőcserépellátást is. Ebben a programban szerepel a veszprémi és a dunakeszi új betoncserepgyár fejlesztése, valamint a békéscsabai II., a tatabányai és csornai cserépgyár jelentős korszerűsítése.

Eredményes vadászatok

Sikeres évet zárt a Magyar Vadászati és Természeti Társaság — 1,4 milliárd forintot — exportárbevételét könyvelhet el, annak ellenére, hogy eddigi monopóliumhelyzete megszűnt; újonnan alakult vállalatok is foglalkoznak már ugyanis külföldi vadászok fogadásával, s a vadhúsexporttal. Hátrányt jelentett az is, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt az őszi szarvasbőgés menetrendje folborult, s így a szokásosnál kevesebb zsákmányt ejthettek el a vadászok. Más évekhez képest lehetett az idén facánk is. A kiseséseket az ellensúlyozta, hogy az év elején rekordmennyiségű őzet ejtették el. Jelentős volt az élőnyúl-export is. Emelkedik a külföldi érdeklődés az élő nagyvadak iránt.

A gazdaságosság fokozására új beruházásokat tervez 1985-re a Magyar Vadszárnyas Vadászati és Természeti Társaság. A vadászati vállalatok üzemét épít, hogy az értékesítés áruval jobb árát érjen el a külföldön. Hamarosan megkezdik a vadhúsból készülő gasztro-ételek előállítását — elsősorban exportra — ehhez öz-, vaddisznó- és szarvasbőgést használnak fel nyersanyagként.

A piacbővítés is a tervek között szerepel. Január elsejével kezd meg működni az IBUSZ-szal közös létrehozott gazdasági társaság, amely újabb réteget igyekszik bevonni az idegenforgalomba.

Élet és iskola

Szünidei különóra Ruzsán

A honismereti fakultációs osztály tovább haladhatott a tanmenetben. A tananyag szemléltetése életszerű volt, nem igényelt drága eszközöket. A gyerekek egymás mellett ültek a hátsó széksorban, figyelmesebben, érdeklődésével tekintettek. Várták, hogy megkezdődjön a tanácsülés Ruzsán.

Gárgyán István hetedikét tanultól kérdeztem, hogyan került ide? Nincs jobb dolguk ezen a napon, a behavazott tájon, amikor szánkozni, hógolyózni is lehetne? Megrovóan nézett rám, hogyan jut eszembe ilyen butaság, marad idő arra is. O bizony kíváncsi, hogyan tárgyalják meg a felnőttek a falu életét. Különböző nem kötelező itt lenniük. Aki tudott, eljött. Tízből öt — ami nem is rossz arány — amikor ilyen csúszós az út, ködös az idő. A gyerekek jó része tanyáról jár be. A szomszédságukban ülő kislány hat kilométerről érkezett. Osztálytársával együtt behozta kocsiját a szülei. Jól kinyitották a fülüket, hogy majd a többieknek is pontosan beszámolhassanak.

Dr. Kószó Mária iskolaigazgató és Sárközi Zoltán szaktanár is a szabad idejükből áldoznak. Az iskolában nem lehet csendestől csendesíteni mindent megtanítani. Különösen érvényes ez az idén bevezetett új tantárgyakra. Mivel nem kötelező, kevés iskola vállalta a kísérletet. Szerteágazó szép anyag, fokozott nevelői felkészülést és pedagógiai gyakorlatosságot igényel. Enélkül kár lett volna hozzáfogni. Érdeklődésük szerint a tanulókat ötféle csoportba osztották. Az egyikben műszaki rajzot, a másodikban gépszervezést, a harmadikban orosz nyelvi levelezést tanulhatnak. A negyedikben a munka és az ember kapcsolatát vizsgálják, az ötödik a honismeret témakörét öleli fel. A honismeret nem azonos a múlttal, jelenkorunk életünkkel. A múltat, jelenkorunk életünkkel. A múltat, jelenkorunk életünkkel. A múltat, jelenkorunk életünkkel.

Mint minden újnál, itt is elsősorban magára támaszkodhat a nevelő. A kezdetben ígert szemléltető eszközök, anyagok késnek. Szerencsére a hagyományos tananyag eszköztára egy kis leleménnyel itt is alkalmazható. A gépszervezéssel a Nép-szabadság Tsz.-ben, műszaki szakember irányításával ismerkedhetnek. Nem elképzelhetetlen, hogy aki most játékos formában bibelődik a fogaskerekekkel, pár év múlva szakmunkás-bizonyítvánnyal a zsebében, visszatér ide.

Eredményt nem is a szakmák megválasztásában, inkább a gyerekek továbbtanulásához legmegfelelőbb iskolatípus kiválasztásában várunk. Minden döntés alapelve az önismeret. Abban kell segíteni a gyereket, hogy kipróbálhassa, mihez van hajlama, képessége. Aki a gimnáziumot választja, az első két osztályban folytathatja az itt megkezdett témakört, amely már ténylegesen a pályaválasztást szolgálja.

A másfél óra alatt sok mindenről szó esett. Ha még nem is értették pontosan a költségvetésének kiadásai és bevételei mérlegét, azt azért érezték a beszámolókból, hogy a fejlesztési lehetőségeik elmaradnak az igényektől. A többet akarás

a hozzászólók szavaiból is kicsendült, no nem panaszkodhat, hanem javaslatként. Amit lehet, társadalmi munkában végezzék el!

Egy ülésen a részvétel akkor igazán hasznos, ha hozzászól az ember. Nem árt gyakorolni a közeletet. A gyerekek kérdéseire a tanácselnök szabályszerű válaszokat adott. A végén talán nem is rutinszerű kérdéssel: — Kijelöltek találtak az elmondottakról? Igen. A gyerekek szűknek érzik iskolájukat, és joggal. A hetedik öt éves terv kiemelt programja lesz a tornaterem-építés és az iskola-bővítés. A sporttöltőz ennel hamarabb elkészül, a tanév végére. És van, ami az idekérő arányos ajándéka. A Zalka Máté lakótelep lakói a térszaki szakemberek irányításával egy faházból iskolai könyvtárat alakítottak ki.

Farkas Imre nyugdíjas korú, idős bácsi. 35 éve tanár. Elérkezni ült a szőlő, mennyire örül, hogy ilyen fiatal arcokat is láthat. Egy gyakorlati tanácsal azért szolgált a tapasztalatlan felszólalóknak. Az ígert határidőket jegyezzék fel a noteszukba, és ha úgy érzik, nem teljesülnek az ígéretek, annak idején jöjjenek vissza számunkra.

Tóth Széles István

Változások a bankrendszerben

A Magyar Nemzeti Bank három intézménye — az Innovációs Alap, a Vállalkozási Alap és a Budapesti Intézet — a bankrendszer továbbfejlesztése keretében 1985. január 1-től önállóan folytatja működését.

Az MNB Innovációs Alapja önálló innovációs pénzügyi intézmény alakul át. Működési területe azonban nem változik, továbbra is az újdonságok, műszaki fejlesztések megvalósítását segítő bankszerű finanszírozással foglalkozik.

A bank egy éve működő Vállalkozási Alapjának feladata továbbra is a gazdasági társaságok és társaságok létrehozásához és működéséhez szükséges tőke biztosítása, amennyiben a befektetés jövedelmezőnek ígérkezik. Vállalkozik gépek, termelőberendezések használatára adására és egyéb pénzügyi szolgáltatásokra is. A kisbank lehetőségei széles körűek, mivel tevékenységét szektorális, ágazati megközelítéssel nem korlátozzák. Az alap működésének eddigi tapasztalatai

kedvezőek, s éppen ez tette lehetővé, hogy önálló kisbankként folytassa munkáját.

Az MNB Budapesti Intézete a jövő évtől Budapesti Hitelbank néven tevékenykedik. Az MNB hiteltárgozatáival azonos felhatalmazást kap; betéteket gyűjthet, beruházási és forgóeszköz-hitel nyújthat és vezetheti ügyfelei számláit. Ha megfelelő alkalmat kínálkozik, akkor tőkét is adhat vállalkozásokhoz, s kötvényeket bocsáthat ki.

Legyen igényes az ember

Fiatal csinos, kedves és közvetlen. Nem éppen professzorokra alkalmazott alandó jelzők. S noha az emancipáció eszméivel elárasztott világban nőttem föl magam is, még mindig kalapemelve csodálkozom rá a jelenségre: nembeli társamra, aki a legnagyobb emberi teljesítmények csúcsára törekszik, még hozzá sikerrel.

Dr. Süveges Ildikó egyetemi tanár. 1984. július 1. óta a SZOTE szemészeti klinikájának igazgatója. Debrecenben született, ott végezte tanulmányait, ott lett a szemészet szerelmese, és ott alapított családot.

Milyen változást hozott életében ez a Szegeden töltött alig fél esztendő?

Ha arra gondol, hogy az igazgatói szék valamiféle plusz megterhelést jelent számomra, téved. A debreceni klinikán tizenöt évig pénzügyi dolgokat is intéztem, így gazdasági téren is jártasságot szereztem. A szakmai irányítózserem sem idegen számomra, hiszen osztályt, laboratóriumot veztettem, négy-öt orvossal, nyolc ápolónóval, összesen 18–20 munkatárssal kellett együtt dolgoznom. Az emberekkel való bánásmódot sem most tanulom: az említettek kivételével tudományos témák irányítójaként, szakmai bizalmi bizalmi volt alkalmam jól szót érteni másokkal. Megszoktam azt is, hogy engem bárhol, úton, útfélen leállítottak a kollégák mindenféle lelki gondjukkal. Talán az a furcsa, hogy itt kissé elszigeteltnek érzem magam, személyes tanácsokért nem kopogtatnak az ajtómon, talán, mert főnöki szobába nem szokás csak úgy betörni. Pedig hát... A debreceni „iskola” azt is megtanította nekem, hogy kollégának éjjel-nappal álljon rendelkezésemre az ember.

Ennek a híres „szemésziskolának” kik voltak a tanítómesterei?

Nem túlzás, ha azt mondom: a magyar szemészek tanították a világot operálni. Tizenhét nyelven jelent meg a Blaszkovics-Kettyes-féle szemészeti műtét. Én magam is ebből a könyvből sajátítottam el az alapokat. Albert professzor tanítványaként.

Milyen motivációk hatására fordult érdeklődése a szemészet felé?

Diákkörösként az anatómia intézetben dolgoztam. Ott a porcszövetet, a szaruhártyával hasonlatos szövetet tanulmányoztam, innen ered elméleti tudásom. Az alapkiutatás azonban önmagában nem elégített volna ki én a betegek gyógyítása miatt választottam az orvosi hivatást. Nem tagadom, a szemészet felé sodort kicsit női mivoltom is, gondoltam „kis szakma”, lehet mellette családi életet élni, sok gyerekkel...

No és ez sikerült?

A gyerekekhez három dolog kell: jó férj, nagymama vagy sok pénz. Amikor a fiam megszületett, kényszerem volt arra, hogy senki hátrányt ne szenvedjen. A férjemet, a gyermekem, az otthonomat ellátam. Leghasznosabb segítő-társam az autóm volt: vacsorákészítés után este pillanatok alatt ismét a betegemnél lehettem.

Ez a szervezőkészségnek sem lehet hiány...

Mindig ügyeltem arra is, hogy ne legyenek üresjáratok az életemben. Beszélgetéssel kell élni a fiataloságot. Például lépcsőn, liftben is lehet mondjuk szótárból szavakat tanulni...

Ez a megfeszített tempó nem fárasztó?

Boldog ember vagyok, azt csinálom, amit szeretek, így aztán egyáltalán nem esik nehezemre a munka. Rendkívül szerencsés képességem, hogy nem hoz ki semmi a sodorból, ez született jó idegrendszer kérdése.

Ez a tulajdonság érték az elméleti szakember és az operáló orvos számára is. Az ön szakmai egyénisége, ha jól értem, e kettő ötvözte.

Mint említettem, pályámat elméleti területen kezdtem. Türelmes, kitartó vizsgálókat során kerestem a választ arra, miért átlátszó a szaruhártya. Három, négy év múlva, amikor szakorvos lettem, kezdtem felfedezni a műtétet szépségét. Óriási dolog, hogy a beteg vak volt, operáció után meg lát. Olyan pszichés élmény ez, hogy egy-egy sikeres műtétnek napokig hatása alatt áll az ember. Talán ez is közrejátszott abban, hogy fokozatosan, tudatosan fordultam a sebészet felé. Szerencsem volt, jó példákat láttam magam előtt. A debreceni klinikán Albert professzortól nem lehetett nem megtanulni operálni.

Úgy tudom, külföldi tanulmányutakon is gyarapította tudását, tapasztalatait.

Svájcben töltöttem az 1970-es esztendő, és gazdag fényképanyaggal, új módszerek ismeretével tértem haza. A szaruhártya-elfajulások szövettanából írtam meg 1974-ben a kandidátusi disszertációt, ezután már csak a mikrose-

bészet érdekelt. Az országban elsőként szereztünk mikroszkópot, s Debrecenben, 1974-ben, éppen karácsony táján végeztük az első mikroszkópos szemtműtétet.

Túlzás, ha azt kérdem, forradalmi változás volt ez a szemészetben?

A mikroszkópos műtéthez másog kell hozzáállni, a sebésznek szinte meg kell tanulnia újra operálni. Igazolt minden új lépés. Hiába van leírva egy műtét menete, óriási különbségek lehetnek egyes módszerek között. Ezért mentem el Európába leghíresebb szemészeihez Ausztriába, Svájcba, Belgiumba, az NSZK-ba, hogy megismerjem módszereiket. Láttam, ez a jövő útja. A cukorbetegség száma például egyre szaporodik, jobb gyógykezeléssel meghosszabbítható az életük, 10 év után azonban szemészeti komplikációk lépnek föl. A szem zárt rendszer, kis helyen tömörül, nagyon értékes szövetek helyezkednek el benne, gyógyítása speciális beavatkozást igényel. Egyes külföldi országokban éveken át tartó, óriási, robbanásszerű fejlődés következett be ezen a téren, lemaradásunk szinte behozhatatlan. De az tarthatatlan, hogy a leggyorsabb új módszereket ne alkalmazzuk hazánkban is. Tanítottam egyetemeken itt, Szegeden, hogy „Ez a jövő útja, nem láthatják, nem tudom bemutatni, talán majd a távlati jövőben...”. Ugyanis nincs a klinikán ilyen mikroszkóp, akár az üvegtest mikroszkopizálás szolgáló műszer, amely behatol a szem belsejébe és vág, sziv, öblít is egyúttal. Jelenleg legfőbb célom, hogy szert tegyek ilyen ma már nélkülözhetetlen berendezésekre. Annál is inkább, mert a mikroszkópos beavatkozással gyógyítható elváltozásokról, a szaruhártya görbületéről írtam nagydoktori disszertációt, amelyet az év elején védek meg. Szeretném, ha ezzel a módszerrel minél több ember látását menthetnénk meg Szegeden is.

Mindaz, amiről eddig szó esett, alig több mint 20 évet ölel föl. Céltudatos életprogram, sok munka — úgy tűnik fáradtság nélkül — és szakmai siker. Kevesen képesek következetesen végigjárni az ilyen utat. Mi lehet a kitartás titka?

Egészen fiatal korom óta vallo: semmilyen nem érdemes középutat választani. Legyen igényes az ember, s a többi jön magától.

Chikán Ágnes

Rába gyári siker: 21 milliárd fölött

A vasárnap reggel befejeződött műszakban az idei utolsó tételt az ideiglenes Rába Gyári Vagyon- és Gépgyár üzemében. Napközben még csomagoltak és útnak indították az esztendő utolsó szállítmányait, s összegezték az idei munka sikereit, amire joggal büsz-

ké lehetnek a gyáriós vezetők, valamint dolgozói. A Rába gyári kollektíva az iparágban, s népgazdasági viszonylatban egyaránt kiemelkedő produkált 1984-ben.

Az 1984-es árbevétel elérte a 21,4 milliárd forintot. Ez a múlt évi produkciómúl közel 10 százalékkal nagyobb, s ideit tervekét is több mint 3 százalékkal teljesítették túl.

A Rába gyár árbevétele döntő részben az exportpiacokon realizálódott. A tőkes országokba 90 millió dollár, a szocialista országokba pedig több mint 350 millió rubel értékben szállítottak. A múlt évihez viszonyítva 6 millió dollárral növelte tőkes eladásait az idein a gyár. A szocialista országokba az államközi szerződéseknek megfelelő ütemben és arányban szállítottak különböző termékeket.

A Rába gyár európai viszonylatban is számottevő futómű-kapacitással rendelkezik. Az idein minden eddiginél több tehergépkocsiba, velni.

autóbuszokba, erőgépekbe beépíthető futóművet gyártottak, összesen 190 ezret, amiből 95 ezret az Egyesült Államokban, 75 ezret a szocialista országokban, 20 ezret pedig belföldön értékesítettek. Legyártottak ezen belül 25 ezer dízelmotort, 10 ezer motor értékének megfelelő tartalékalkatrészt, közel ezer kamiont. Mezőgazdasági termékeket — erőgépeket, kistraktorokat, kisállattartó berendezéseket, munkaeszközöket — 3 milliárd forint értékben exportáltak.

A gyár piacpolitikájára jellemző, hogy a jövő évi termelési kapacitásnak 80 százaléka már rendelésekkel van lefektve. Így 1985-ben 23 milliárdos árbevétellel számolnak.